

עין משפט
נר מצוה

בב א מיי פייג מהל' נדרים הל' כג ופי' מהל' מירות הלכה יד טוש"ע י"ד סימן רג סעי' י:

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לז' במדבר ו ב

מוסף רש"י

שלא מעל אדם בעולתו. שלא היה שותבין הקדשה לשחיטה שיצאו זה לידי מעילה (פסחים סו). תלתימים. לשון תלוים (שח"ש ה יא). בבבואה. דמות קולתמר פנים (קדושין טז). ופחו עלי יצור. ומחר עלי יצרי והנחיל לידי הכהור (נדר ד').

תוספות

והא קתני כנדרתם. ומה

דמתני' תיקשי ליה דקתני כנדתם והדר קתני נדר וי"ל דלזין הי"י ולשנויא נחא הכל: כהלל הוקן שבביאין בעזרה. וא"ת אכתי היכי קרי ליה נדנת כשרים הא ליכא שכינתא כ"א כהלל כשהנמה בעזרה ומתני' משמע בכל ענין ועוד דהא מינה נדרי קרבן אכל נדרי דקום כגון שאסרי ככר עליו התם לא שייך טעם זה ואומר הרי"ר אליעזר כיון דכשרים מתנדבים בשום דבר בעזרה גם חוץ לעזרה נמי תפוס שפיר הנדבה בלשון זה ואף על גב דכשרים לא מתנדבים כה"ג אכל נדרי כשרים לא היו כלל בשום דבר אף כשהיא בעזרה נמי איכא חששא שמא תמות ויהא חייב באחריות ואמי לידי תקלה דכל תאחר הלכך כנדרי כשרים לא אמר כלום: בשחן תוהוין נודרין. תוהין לשון ותהא על הראשונות כלומר כשהן תוהין צעוותיהם ודואגין מן היסורין נודרין להגין מן היסורין וכשרבים עליהם ימי טומאה מתחרטין:

מ:

רן

כי קאמר ר"מ ננדר ננדבה לא קאמר. דקרא לא איירי אלא בנדרים ולא בנדבה: והקטני כנדבוסם נדר בנויר ובקרנן. דאלמא שהכשרים נודרים והיכי מצינא לאוקמי כר"מ: ומסרלינן פני נדב ופירשו רבותי דהך קושיא בדין הוא דהוה מצי לאקשווי לה אגופא דמתני' דהא מתני' משמע שאין הכשרים נודרין מדקתני כנדרי כשרים לא אמר כלום ובתר הכי קתני נדר אלא דמעיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדבה מני ובתר דאוקי לה כר"מ דייקין היכי קתני נדר. ואינו נראה לי אלא ה"ק בשלמא אי לא מוקמינן לה כר' מאיר מצינן לפירשי דנדר של כשרים מתוך שהוא בראון גמור וכשר הדבר לעשות כן נדבה מקרי ואע"ג דאי אמרינן הכי לא שמעינן ליה לתנא דמפליג בין נדר לנדבה ולעיל אמרי' בפשיטות מאן תנא דשני ליה בין נדר לנדבה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא אכל הש"ס גופיה דחי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדבה ומתראא מתני' שפיר אלא אי אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרנן נדבה והרי כיון שאין הנדר ראוי לכשרים אי אפשר שיקרא נדבה: **נדבה נמי דלמא אחי זה לידי תקלה**. דאע"ג דאמר הרי זו דלמא פשע ומאחר להביא יותר משלש רגלים:

כהלל הוקן. אס אמר על כהמה המונחת בעזרה כנדבת כשרים נדר בקרבן שהרי כשרים מציאין בהמתן לעזרה^(א) ומקדישין אותה כדרך שהיה נוהג הלל הוקן: **מציאה חולין לעזרה**. לאו בעזרה ממש שאסור להביא חולין לעזרה אלא צפתח העזרה: **נדבה דנוזירוס מאי איכא למימר**. כלומר היאך כשרים מתנדבין מזירות והא אית להו למיחש דלמא אמו לידי תקלה: ה"ג **כשמעון הצדיק** ולא גרסי' סבר לה. והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו ראויה דליכא למיחש לצא לידי תקלה: **אשם נזיר טמא**. שהתחיל למנות ונטמא

במת שקומר מנינו ומציא קרבן ומונה כתחלה: **ופחו יצרי עלי**. מיהר מל' פחו כמיסד^(ב) ובקש לטרדני מן העולם לילך אחרי מראה עיני: **נזיר להזיר לה'**. שזירתו לשם שמים: **משום דאחי על חטא**. שנטמא: **כשהן סוהין נוזרין**. כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: **ורבין עליהם ימי נוזירות**. שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מציאין חולין לעזרה**. לאו דוקא שכל זמן שלא התירן חכם מזירותן קיימת וקרבנותיהן חוצה עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן ראויה אף קרבנותיהן אינן ראוין. אכל כהך גצרא שזא מן הדרוס ליכא למיחש להכי

כל בנויי פרק ראשון נדרים

כי קאמר ר"מ^(א) ננדר. אסור בלשון נדרים דוקא קאמר: **אכל ננדבה לא אמר**. והיינו מתני' דקתני כנדבתם דכשרין נדרי בלשון נדבה: והא קתני כנדבוסם **נדר כו'**. דמשמע דבלשון נדר קאמר: **דלמא אחי זה לידי תקלה**. דכי אמר בל' נדר הרי עלי קרבן אחי זה לידי תקלה דעבר משום כל תאחר: **נדבה נמי'**. כי אמר הרי זו קרבן אחי זה לידי תקלה לידי גזיה ועבודה א| אכל בבל תאחר לא דכל היכא דאיתא בי גוא דרחמנא איתא: ופהללן. מתני' דקתני נדבה מותר כגון דעביד כהלל דמקדישה בעזרה דמו לא אחי זה לידי מעילה: **נדבה דנוזירוס מאי איכא למימר**. היכי עביד דלא לימי לידי תקלה דקתני נדב בנוזיר דמותר דכשרים מתנדבים בנוזירות: **סבר לה כשמעון הצדיק**. דמנויר לשם שמים כאותו שזא לפני שמעון הצדיק: **לא אכלאי אשם נזיר טמא**. דנזיר שמיטמא מציא אשם ואח"כ מונה ימי מזירות אחר ומאותו אשם לא אכל. וטעמא מפרש לקמן: **זא לפני אדם אחד**. שזא להקריב קרבן מזירותו ולגלגל שערו: **ופחו יצרי עלי**. מתוך שראיתי צמים לזרתי כל כך נאה נתגבר עלי יצרי ובקש להציאני לידי מעשים רעים לטורדני מן העולם: **אמרתי לו**. כך אמר בעצמו: **עליך הכתוב אומר איש כי יפלא כו'**. דהיינו לה' לשם שמים:

דאחי על חטא. שטימא עצמו וכיון דאחי על חטא הוא א"כ לא צעי למיכל שום קרבן חטאת. אלא היינו טעמא דלא אכל אשם נזיר טמא: **כשהן סוהין**. מתפחדים כמו ופחדת לילה ויומם (דברים כח) ומתרגמינן ותהיה. כשהן כועסין נודרין שאינן נודרים לשם שמים אלא לשם כעס מנוזרין עצמן: **וכשהן מטמאין**. דאחא טומאה וסתרי להנהו יומי דנזירות וצטו למימני יומי מזירות אחר וריצה עליהן ימי טומאה דשמא מיטמא פעם אחרת וצעי למיסתר כל הני יומי דנזירות ומתחרטין בעצמן שנדרו וכיון דמתחרטין לא היו מזירות שגמא מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמנא מציא חולין לעזרה: **בנוזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רצו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בנזירות להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

לש"ש ונמנאז מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמנא מציא חולין לעזרה: **בנוזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רצו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בנזירות להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

דנזירן אינו נעקר בחרטה אלא על ידי התרת חכם אלא כעין חולין בעזרה וה"ה נמי דלא הוה אכל קרבנותיו שהציא אחר שמה מזירות טהרה כיוון שמתחרט בטומאתו הוי כאילו נעקר נדרו ואף קרבנות סוף מזירות הם כחולין בעזרה אלא נקט אשם דפסיקא ליה לפי שאין מזיר טהור מציא אשם אכל זה שהיה נזיק גמור הוה קיס ליה ביה שלא מתחרט בהארץ ימי טומאתו: תני גורב. ואע"ג דבקרא כמיב מדור נדבה נמי קרי מדור דלאו אורחיה דקרא למימר תמיד:

רש"י

מסורת הש"ס

- ↑ [פסחים סו:]. (ב) מזיר ד': [תוספתא שם פ"ד].
- ↑ [מנחות קו:].
- ↑ [גיראשית מט].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי קאמר ר' מאיר אסור בנדר בלשון:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א] רש"י ד"ה נדבה נמי וכו' אכל בבל תאחר לא וכו' צטווא קמיתא דרי"ה דף ד איתא להדיא דלף בנדבה עובר בכל תאחא. וכבר הרגישו בזה בשו"ת פנים מאירות ח"א סי' קנ. ובשבות יעקב ח"ב סי' יג יעשו"ה מה שכתרו:

פירוש הרא"ש

כי קאמר ר"מ בנדר בנדרה לא קאמר. ולהכי תנא נדר לאפוקי נדבה: ופריך היכי משמע לה דמשום דמא נדר זא למעוטי נדבה והא קתני כנדבתם נדר בנויר ובקרנן והאי נדר ע"כ נדבה היא משום דכשרים אינן נודרין: ובשני רמי גרב. ודיך התנא לטעות בין נדר לנדבה אכל לעולם לא קרי לנדר נדבה: מ"ש נדר דלא דלמא אחי זה לידי תקלת כל תאחר נדבה נמי דלמא אחי לידי תקלה למעול זה: כהלל הוקן. ראמי מפרשים שפירשו וכיון דמשכחת לה נדבה בכשרים כי אמר כנדבתם ננדבת כשרים אינן מתנדבים אט און כהנמה עומדת בעזרה כי אמר כנדבת כשרים לא אמר כלום אלא כשהנמה עומדת בעזרה: שאגליך לשפירם. שאקבל עלי מזירות ותהיה תגלחתו לשם שמים: עליך אמר דאתי על חטא. ונגאז הוא לאדם חשוב לאטול דבר שקרב על חטא: כל אשמות נמי. וכ"ש חטאות אלא משום דאיירי באשם נקט אשמות: בשחן תוהין. נהלינן על פורענותם ותולין אותו צעוותיהם ומהרהרין משוכה בלגס ועודרין: ונמצאו מביאין חולין בעזרה. לאו דוקא חולין בעזרה דהמר [ג"א